



Groupe d'Etats contre la corruption
Group of States against corruption



COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

DIRECTION GENERALE I – AFFAIRES JURIDIQUES
SERVICE DES PROBLEMES CRIMINELS

GRECO: GRUPUL DE STATE CONTRA CORUPȚIEI

Dirrecția Generală I – Probleme Juridice
Serviciul Probleme penale

Strasbourg, 9 decembrie 2005

Public
Greco RC-I (2005) 4Md

PRIMUL CICLU DE EVALUARE

RAPORTUL DE CONFORMITATE AL REPUBLICII MOLDOVA

**Adoptat de GRECO la cea de a
26-a reuniune plenară
(Strasbourg, 5-9 decembrie 2005)**

Secretariatul GRECO
Consiliul Europei
F-67075 Strasbourg Cedex

www.coe.int/greco
tel. 333 88 41 20 00
fax 333 88 41 39 55

I. INTRODUCERE

1. GRECO a adoptat Raportul de evaluare la primul ciclu a Moldovei la cea de a 15 reuniune plenară (13-17 octombrie 2003). Acest raport (Greco Eval I Rep (2003) 3F) a fost făcut public de GRECO la 20 noiembrie 2003 în temeiul acordului autorităților din Moldova.
2. Conform articolului 30.2 din Regulamentul intern al GRECO autoritățile Moldovei au transmis la 18 august 2005 raportul de situație (raport RS) privind măsurile luate pentru implementarea recomandărilor.
3. Conform articolului 31.1 din Regulamentul intern al GRECO la ședința plenară din 24-28 martie 2003 GRECO a pus în sarcina delegațiilor din Albania și Spania de a desemna raportori pentru procedura de conformitate. Au fost desemnați dl. E.Dunga din partea Albaniei și dna Elsa Garsia-Maltras din partea Spaniei. Secretariatul GRECO a ajutat raportorii la întocmirea raportului de conformitate (raport RC).
4. Conform articolului 31.7 din Regulamentul intern al GRECO, RC a fost adoptat de GRECO în cadrul celei de a 26-a reuniune plenară (5-9 decembrie 2005).
5. Conform articolului 15 paragraful 6 din Statutul GRECO și articolul 30.2 din Regulamentul său intern raportul RC are drept obiect evaluarea măsurilor luate de autoritățile moldovenești și, în măsura posibilităților, de a aprecia eficiența lor pentru a se conforma recomandărilor din Raportul de Evaluare.

II. ANALIZĂ

6. Trebuie de amintit că în raportul de evaluare GRECO a adresat Moldovei 14 recomandări. Conformitatea cu aceste recomandări este examinată mai jos.

Recomandarea i

7. *GRECO recomandă să se realizeze studii necesare în scopul de a obține informația mai precisă despre nivelul extinderii corupției și caracteristicile sale în perspectiva de a direcționa mai bine inițiativele și planurile de combatere a acestui fenomen.*
8. Autoritățile din Moldova au indicat că după adoptarea Raportului de evaluare GRECO (octombrie 2003) Parlamentul a adoptat la 16

decembrie 2004 Strategia Națională de prevenire și combatere a corupției (în continuare Strategia) și Planul de acțiuni pentru punerea în aplicare a Strategiei. Autoritățile moldave au precizat, că Strategia este considerată „un act care are ca scop de a extirpa caracatița numită corupție”. Ele au adăugat, că recomandările GRECO au fost unul din pilonii de bază, de care s-a ținut cont la elaborarea acestei Strategii. În acest context și în referire la Recomandarea i autoritățile din Moldova au declarat, că Strategia a fost elaborată „ca urmare unui studiu multidisciplinar referitor la caracterul și particularitățile extinderii ei (a corupției) în țară(...)” În afară de aceasta autoritățile din Moldova au menționat despre desfășurarea în noiembrie 2004 a unei conferințe internaționale a cărui scop principal a fost de a informa societatea despre pericolul corupției, de a prezenta „o analiză multilaterală a fenomenului, problemele și condițiile care favorizează corupția”. Ele au precizat, că un sondaj de opinii „asupra percepției și atitudinii față de corupție” a 3000 respondenți, cetățeni moldoveni, trebuia să fie realizat, iar rezultatele publicate, pînă la sfârșitul lunii octombrie 2005.

9. GRECO a luat act de informațiile furnizate de autoritățile din Moldova și în special de cele privind „studiul multidisciplinar” care ar fi fost prezentat la conferința desfășurată în noiembrie 2004 și care ar fi fost folosit la elaborarea Strategiei. Totuși nici o altă informație suplimentară privind acest studiu nu a fost furnizată și GRECO nu este în măsură de a evalua importanța lui pentru a putea ști, dacă studiul în cauză ar permite autorităților din Moldova „de a cunoaște mai precis nivelul extinderii corupției”, cum este cerut în Recomandarea i. De altfel GRECO consideră, că sondajul de opinie printre cetățenii moldoveni menționat de autoritățile din Moldova nu poate decît parțial să răspundă îngrijorării exprimate de GRECO în raportul de evaluare privind necesitatea de a întocmi studii oficiale „care ar permite cunoașterea mai precisă a amploarei corupției în Moldova, a formelor sale, a domeniilor preferențiale și a cauzelor ei”. De fapt sondajul în cauză prezintă în principiu caracteristicile unei abordări privind perceperea corupției de către populație.

10. GRECO conchide că recomandarea i a fost pusă parțial în aplicare.

Recomandarea ii

11. *GRECO a recomandat ca autoritățile moldave competente să asocieze în acțiunile de luptă împotriva corupției: - funcționarii și agenții publici, introducând măsuri pentru a facilita recunoașterea la nivelul lor și de a semnala bănuielile despre corupție; - populația, informând-o în mod regulat în special prin intermediul mas –media,*

despre programele naționale, despre activitățile Guvernului și punerea lor în aplicare și rezultatelor lor, cât și despre deciziile judiciare.

12. În ce privește prima parte a recomandării, autoritățile din Moldova au declarat că potrivit Legii 443 a Serviciului Public fiecare funcționar are obligația de a informa superiorul său ierarhic despre orice ordin care implică o acțiune ilegală. În acest caz, șeful autorității publice în cauză este obligat de a transmite informația primită organelor de urmărire penală. În afară de aceasta articolul 12 din Legea 900 privind combaterea corupției și protecționismului prevede obligația conducătorilor autorităților publice de a lua măsuri adecvate în privința funcționarilor vinovați de comiterea actelor de corupție și în caz de necesitate de a sesiza organele competente. Autoritățile din Moldova au informat, de asemenea, că la 28 iunie 2005 Guvernul a adoptat Hotărârea nr. 616, în care sunt prevăzute măsuri de prevenire a corupției, care, printre altele, obligă autoritățile publice centrale de a introduce măsuri concrete având drept scop prevenirea corupției. Mai mult ca atât, ministrul (sau un alt înalt responsabil desemnat de acesta) are misiunea de a asigura monitorizarea implementării acestor măsuri și de a supraveghea ca funcționarii din ministerul său să respecte legislația în domeniu. Aceeași persoană are obligația de a examina informațiile cetățenilor sau funcționarilor privind comiterea unor acte de corupție de angajații ministerului și de a sesiza, în caz de necesitate, organele competente. În afară de aceasta, o dată în trei luni fiecare instituție publică trebuie să prezinte Grupului de Monitorizare a Strategiei Naționale de Prevenire și Combatere a Corupției informațiile de rigoare referitoare la măsurile întreprinse în domeniul prevenirii corupției. Pe parcursul ultimilor ani Inspectoratul Fiscal a organizat un ciclu de seminare cu genericul „Fenomenul corupției: rolul serviciului fiscal în prevenirea și combaterea ei”. 652 inspectori fiscali au luat parte la aceste activități. Centrul de Combatere a Crimelor Economice și Corupției a organizat lecții despre nivelul, cauzele și efectele corupției și măsurile pentru prevenirea ei. Aceste prelegeri au fost ținute în toate instituțiile de învățământ (vezi paragraful 17), cât și la Centrul Național Științifico – Practic de Medicină de Urgență, Centrul Național Științifico – Practic de Medicină Preventivă, Camera de Licențiere, Inspecția Muncii. Reuniuni identice au fost planificate la Banca Națională, Agenția Națională pentru Reglementări în Telecomunicații și Informatică, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, Inspectoratul Fiscal de Stat.
13. În referire la cea de a doua parte a recomandării autoritățile din Moldova au declarat, că Centrul de Combatere a Crimelor Economice

și corupției organizează o dată în trei luni un briefing privind activitățile sale; publică un „Buletin Informativ” despre rezultatele activității sale; plasează pe pagina WEB raportul de activitate; a organizat în aprilie 2005 în cooperare cu „Transparency - International Moldova” o expoziție de caricaturi cu genericul „Pictorii contra corupției”. Secretariatul Grupului de Monitorizarea a Strategiei Naționale de Prevenire și Combatere a Corupției invită la toate ședințele sale reprezentanții mas-media. Aceștia publică apoi rezultatele acestor ședințe de lucru. Spre exemplu, la ședința din 29 iulie 2005 acesta a examinat rezultatele activității din ultimele trei luni a autorităților publice în domeniul aplicării în practică a Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei, cât și raportul de situație pentru GRECO. Au fost prezenți reporteri, corespondenți practic ai tuturor canalelor de televiziune din țară și ai presei scrise. Reprezentantul Moldovei la GRECO a acordat un interviu canalului de televiziune „Moldova-1” privind evaluarea de către GRECO și procedura de monitorizare.

14. Autoritățile din Moldova au prezentat o listă detaliată, în care sunt menționate numeroasele activități de informare despre acțiunile autorităților implicate direct în prevenirea și combaterea corupției, anume a Centrului de Combatere a Crimelor Economice și Corupției, poliției, procuraturii. Printre aceste acțiuni, autoritățile Moldovei au menționat 63 reportaje pentru canalele de televiziune Moldova-1, NIT, ORT-Moldova, EuroTV, RifTV, un film documentar prezentat la televiziune privitor la cazuri de corupție descoperite; 72 comunicate de presă referitoare la acțiunile de combatere și prevenire a corupției, cât și 120 articole de presă.
15. GRECO a luat act de informațiile prezentate de autoritățile din Moldova și conchide, că recomandarea ii a fost pusă în aplicare într-un mod satisfăcător.

Recomandarea iii.

16. *GRECO recomandă ca publicul să fie în mod regulat sensibilizat asupra pericolelor corupției și informat despre mijloacele disponibile pentru denunțarea faptelor de corupție de care au cunoștință.*
17. În ce privește măsurile de sensibilizare a societății asupra pericolului corupției (prima parte a recomandării) autoritățile din Moldova au indicat, în afară de numeroasele acțiuni menționate în raport la capitolul implementării Recomandării ii, că alte inițiative au fost întreprinse în scopul de a sensibiliza societatea, în deosebi tineretul, asupra pericolului prezentat de corupție. Astfel, Ministerul Educației a

introdus în programele instituțiilor de învățământ superior cursuri de educație civică, care cuprind subiecte aferente combaterii corupției și criminalității organizate. Centrul de combatere a Crimelor Economice și Corupției în cooperare cu „Transparency - International Moldova” au ținut prelegeri în diferite instituții universitare referitoare la diverse activități ale Centrului și a altor organisme.

18. În ce privește informarea populației despre mijloacele disponibile pentru denunțarea actelor de corupției (partea a doua a Recomandării) autoritățile din Moldova au indicat, că un post de telefon, numit „telefonul de încredere” a fost instituit în majoritatea organelor implicate direct în acțiuni de prevenire a corupției și care au atribuții specifice în detectarea și urmărirea cazurilor de corupție. Aceste numere de telefon au fost anunțate populației (fiind difuzate la radio și televiziune), sunt afișate la sediile organelor menționate și pot fi folosite pentru denunțarea anonimă a cazurilor de corupție. Ca exemplu, Direcția de securitate internă a Inspectoratului Fiscal de Stat în temeiul informațiilor primite la „telefonul de încredere” despre abuzuri în serviciu și depășirea atribuțiilor de serviciu comise de inspectorii fiscali au declanșat 30 anchete de serviciu, în urma cărora 30 angajați au fost sancționați disciplinar și 11 persoane concediate din serviciul fiscal.

19. GRECO conchide că recomandarea iii a fost pusă în aplicare în mod satisfăcător.

Recomandarea iv.

20. *GRECO recomandă autorităților moldave de a raționaliza activitatea organelor de coordonare a luptei contra corupției, delimitând responsabilitățile lor, definind prioritățile și sarcinile respective pentru a asigura o cooperare mai eficace.*

21. Autoritățile din Moldova au indicat, că problema delimitării sarcinilor și responsabilităților organelor de coordonare a luptei contra corupției a fost reglementată odată cu adoptarea Strategiei Naționale de Prevenire și Combatere a corupției. Conform pct. 3.2 din Strategie Consiliul coordonator pentru problemele de combatere a corupției și criminalității de pe lângă Președintele Republicii are sarcina de a coordona la nivel general Strategia și de a supraveghea ca instituțiile publice să ia toate măsurile necesare în vederea executării sarcinilor atribuite prin Planul de acțiuni. Consiliul a fost creat prin decret prezidențial la 21 septembrie 2001, modificat în februarie 2003. Noi membri au fost desemnați (prin decret prezidențial la 30 mai 2005). E vorba de președintele Comisiei parlamentare pentru securitatea

statului și ordinea publică, Prim - Ministru, miniștrii afacerilor interne și afacerilor externe, Procurorul General, Directorul Centrului de Combatere a Crimelor Economice și Corupției. Grupul de Monitorizare compus din reprezentanți ai diferitor instituții guvernamentale și non guvernamentale are drept misiune de a examina la ședințele lunare progresele realizate la implementarea Planului de acțiuni și să prezinte după fiecare ședință un raport Consiliului coordonator pentru problemele de combatere a corupției și criminalității. El are la fel obligația de a informa presa despre conținutul discuțiilor avute.

22. Autoritățile Moldovei au subliniat la fel, că pentru a raționaliza activitatea organelor de coordonare a luptei contra criminalității la 3 august 2004 Guvernul a adoptat Hotărârea nr. 898 prin care a aprobat „Planul de acțiuni întru eficientizarea interacțiunii și colaborării organelor de drept și de control în combaterea criminalității și corupției”, care desemnează Ministerul Justiției în calitate de instituție responsabilă de colectarea informațiilor privind desfășurarea acțiunilor preconizate în Planul de acțiuni. Totuși Grupul de Monitorizare și-a început activitatea de puțin timp (în 2005) și GRECO nu dispune de elemente suficiente pentru a face o concluzie în ce privește eficiența lui reală în coordonarea luptei contra corupției. Totuși GRECO consideră că responsabilitățile respective ale Consiliului coordonator pentru problemele de combatere a corupției și criminalității și ale Grupului de Monitorizare au fost delimitate, cât și prioritățile și sarcinile lor.

23. În consecință GRECO conchide că recomandarea iv a fost tratată într-un mod satisfăcător.

24. Recomandarea v

25. *GRECO recomandă de a adopta un cod de conduită pentru agenții publici și de a asigura difuzarea lui regulată în cadrul autorităților publice și a populației.*

26. Autoritățile din Moldova au indicat că Strategia prevede elaborarea și prezentarea spre aprobare a unui Cod de conduită pentru funcționari cât și monitorizarea punerii în aplicare a acestui Cod. La 15 noiembrie 2005 Ministerul Justiției a prezentat Guvernului un proiect de lege privind aprobarea Codului de etică al funcționarului. Conform planului de lucru al Guvernului pentru lunile octombrie-decembrie 2005 acest proiect trebuia transmis până la finele anului 2005 Parlamentului spre aprobare. De altfel, autoritățile din Moldova au subliniat că un anume număr de instituții de stat au de acum (sau sunt

pe cale de a adopta) propriile lor coduri de etică. E vorba de procurori, executorii judecătorești, colaboratorii Departamentului instituțiilor penitenciare, vameșii și inspectorii fiscali.

27. GRECO a luat act de informațiile prezentate de autoritățile din Moldova și anume faptul, că unele categorii de funcționari și agenți publici au adoptat propriul lor cod de conduită, că un proiect de cod de etică pentru funcționarii publici a fost prezentat guvernului (și ar trebui apoi să fie transmis parlamentului) pentru adoptare. Consideră că această stare de fapt nu corespunde intru totul exigențelor Recomandării v care cere adoptarea unui cod de conduită pentru toți agenții publici și să fie difuzat printre funcționarii publici și populație.

28. GRECO conchide că recomandarea v a fost pusă parțial în aplicare.

Recomandarea vi

29. *GRECO recomandă de acționa în mod rapid la aplicarea legii nr. 1264 –XV din 19 iulie 2002 privitor la declararea și controlul veniturilor și a proprietăților demnitarilor de stat, a judecătorilor, a procurorilor, a funcționarilor publici și a unor persoane de conducere, și de asigura controlul efectiv al declarațiilor.*

30. Autoritățile din Moldova au declarat că toți agenții publici menționați în Legea nr. 1264 –XV din 19 iulie 2002 au prezentat Comisiei Centrale de Control (care și-a început activitatea la 30 ianuarie 2003) către 31 ianuarie 2003 declarațiile despre veniturile și patrimoniul lor și al membrilor familiilor. Din acest moment acești agenți publici prezintă anual declarațiile lor Comisiei. În fiecare an Comisia primește în jur de 1500 declarații care sunt examinate pentru a stabili dacă ele au fost completate conform dispozițiilor legale. În plus ea controlează și confruntă datele acestea cu cele, de care dispun autoritățile publice competente. Comisia a constatat că cele mai frecvente încălcări sunt următoarele:

- nu sunt indicate veniturile membrilor familiei, dar numai a persoanelor care depun declarația;
- nu este indicată totdeauna valoarea bunurilor imobiliare;
- nu este adresa și/sau suprafața loturilor de pământ de pe lângă imobil;
- nu este indicată perioada pentru care este depusă declarația, alte încălcări.

În toate aceste cazuri Comisia care pînă în prezent nu a stabilit și nici nu a fost sesizată despre declarații frauduloase a cerut completarea declarațiilor conform legii, ceea ce și s-a făcut. În 2005 Comisia a avut

șase ședințe. Toate declarațiile sunt sistematizate și stocate în arhiva Comisiei.

31.GRECO a luat act de informațiile prezentate de autoritățile din Moldova și conchide că recomandarea vi a fost pusă în aplicare într-un mod satisfăcător.

Recomandarea vii

32.*GRECO recomandă de a consolida Serviciul Anticorupție al Procuraturii (sau orice altă structură anticorupție a procuraturii) dotându-l cu resurse umane și financiare suplimentare necesare în activitatea sa, în special în ceea ce privește numărul de procurori specializați.*

33.Autoritățile din Moldova au indicat că în luna august 2005 în procuratura anticorupție activau 23 procurori (în raport cu 8 procurori care erau în funcție la momentul vizitei echipei de evaluare GRECO). Această procuratură are 4 servicii: serviciul de investigare a infracțiunilor de corupție, serviciul de investigare a infracțiunilor conexe celor de corupție, serviciul analiză și prognoză și serviciul judiciar. Autoritățile din Moldova au indicat la fel, că în ultimii ani Procuratura Anticorupție a fost dotată cu computere și că are acces la unele baze de date ale Ministerului de Interne.

34.GRECO a luat act de informațiile prezentate de autoritățile moldave. Consideră, că măsurile luate în mare parte cuprind preocupările exprimate în Recomandarea vii și în deosebi în ce privește efectivul procurorilor specializați.

35.GRECO conchide că recomandarea vii a fost tratată într-un mod satisfăcător.

Recomandarea viii

36.*GRECO recomandă la fel ca Serviciul Anticorupție al Procuraturii (sau orice structură anticorupție a Procuraturii) să fie organizată în așa mod ca să fie asigurată o interfață adecvată celei a Centrului CCEC, spre exemplu prin crearea de subdiviziuni teritoriale.*

37.Autoritățile din Moldova au indicat că În vederea definirii nete a relațiilor între Procuratura Anticorupție și Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și a stabili o interfață adecvată între aceste 2 organe prin Ordinul Procurorului General nr.245/13 din 29.10.2004 conducerea și controlul asupra activității organelor

centrale de urmărire penală ale Centrului au fost puse în sarcina unei secții specializate a Direcției conducere a urmăririi penale a Procuraturii Generale. În secție sunt 11 procurori care supraveghează activitatea aparatului central al Centrului. Totodată în iulie 2004 a fost reorganizat și CCCEC, fiind lichidate direcțiile teritoriale și au fost create doar 2 Direcții Generale Teritoriale cu sediile în or. Bălți și în or. Cahul. În aceleași orașe au fost create 2 servicii ale Procuraturii Anticorupție pentru a asigura o mai bună coordonare între aceste unități. În acest caz anume procuratura conduce urmărirea penală pe dosarele de corupție. Autoritățile din Moldova au mai indicat că Capitolul III din Codul de Procedură Penală determină clar sarcinile care revin fiecărui organ de urmărire penală privind infracțiunile de corupție. În ce privește problema unei interfețe între Centru și Procuratura Anticorupție au adus la cunoștință, că Centrul a elaborat o „Concepție privind delimitarea competențelor organelor de urmărire penală în combaterea corupției”, că un atelier de lucru a fost organizat între 11-15 aprilie 2005 având drept subiect delimitarea competențelor organelor de urmărire penale în cadrul combaterii corupției; că experți ai Consiliului Europei au participat la acest atelier și au formulat recomandări la subiectul discutat.

38. GRECO a luat act de informațiile prezentate de autoritățile moldave. Consideră, că măsurile menționate nu răspund pe deplin problemei de clarificare a relațiilor între cele 2 principale organe abilitate cu combaterea corupției în Moldova. Ele se referă în special la relațiile între Procuratura Anticorupție și Centru privind repartizarea sarcinilor conform Codului de Procedură Penală. În ce privește problema principală evocată de recomandarea vii privind interfața în activitatea cotidiană de urmărire penală a acestor două organe specializate, autoritățile din Moldova au indicat mai întâi că Centrul a elaborat o „Concepție privind delimitarea competențelor organelor de urmărire penală în combaterea corupției”. Dat fiind faptul că GRECO nu dispune de informații în ce privește importanța, conținutul și punerea în aplicare a acestui document, el nu se poate pronunța dacă el răspunde exigențelor exprimate în recomandarea viii. În sfârșit în ce privește recomandările formulate de experții Consiliului Europei, GRECO ia act de ele, dar consideră că faptul în sine de formulare de către experți a unor recomandări privind delimitarea competențelor organelor de combatere a corupției nu rezolvă problema stabilirii unei „interfețe adecvate” între Procuratura Anticorupție și Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției. GRECO consideră că această clarificare este încă actuală și că este de o mare importanță în realizarea unei anchete eficiente în dosarele de corupție.

39. GRECO conchide, că recomandarea viii a fost pusă parțial în aplicare.

Recomandarea ix.

40. *GRECO recomandă de a asigura o remunerare adecvată procurorilor și polițiștilor în contextul general al tarifelor salariale stabilite în țară.*

41. Autoritățile din Moldova au indicat, că Moldova „este unul din cele mai sărace state din lume”, dar că situația economică „se relansează cu încetul”. Astfel în primele trei luni ale anului 2005 PIB a crescut cu 8,2 la sută în raport cu aceeași perioadă a anului 2004. În acest context guvernul a luat măsuri în vederea ameliorării situației salariale a agenților publici: astfel, prin Hotărârea Guvernului nr.1133 din 17.09.03 salariile tuturor categoriilor de agenți publici (inclusiv procurori și poliție) au fost majorate de la 01.12.2003 cu 15 la sută. De asemenea un proiect de lege privind ”modul de stabilire a salariilor de bază în sectorul bugetar și a indemnizațiilor pentru persoanele de demnitate publică” a fost aprobat la 6 iulie 2005 de Guvern și transmis spre aprobare Parlamentului. Acest proiect de lege prevede o majorare considerabilă a salariilor procurorilor și polițiștilor (mai mult de două ori).

42. GRECO a luat act de eforturile întreprinse de autoritățile moldave în vederea ameliorării condițiilor de salarizare a agenților publici, inclusiv a procurorilor și colaboratorilor de poliție, ai căror salarii s-au majorat în pofida situației economice defavorabile cu 15 la sută începând cu 1 decembrie 2003. Notăm totodată că rata inflației în 2003 era de 15,7 la sută și de 12,5 la sută în 2004. GRECO este conștient de nivelul economic și bugetar dificil din Moldova. El invită autoritățile din Moldova de a continua să depună eforturi în scopul ameliorării situației salariale a agenților publici (inclusiv procurori și polițiști), adoptând legea care fixează criteriile de determinare a salariilor agenților publici.

43. GRECO conchide că recomandarea ix a fost tratată într-un mod satisfăcător.

Recomandarea x

44. *GRECO recomandă de a intensifica formarea inițială și continue a membrilor personalului CCCEC și a procurorilor și judecătorilor în domeniul combaterii criminalității economice și financiare și a infracțiunilor conexe lor, cum ar fi evaziuni fiscale și altele specifice corupției.*

45. Autoritățile din Moldova au declarat că în septembrie 2004 a fost deschis Centrul de pregătire a cadrelor procuraturii. Ele au informat de asemenea că au fost organizate și sponsorizate o serie de seminare și vizite (anume în SUA, România, Egipt) de către organisme internaționale și organizații non-guvernamentale sau state străine pe parcursul anilor 2004-2005. La aceste activități au participat procurori, polițiști și colaboratori ai instituțiilor penitenciare. Autoritățile din Moldova ne-au adus la fel la cunoștință, că Centrul republican de perfecționare a cadrelor de justiție a formulat propuneri de includere a unor teme cu generic „anticorupție” în programele de studii pentru judecători, notari, avocați și executori judecătorești. Aceste cursuri sunt prevăzute pentru anul de studii septembrie 2005-iunie 2006. Autoritățile din Moldova au precizat încă faptul, că în 2005 Centrul de pregătire a procurorilor a organizat 3 cursuri (a câte 2 luni fiecare) pentru procurorii tineri pe parcursul cărora procurorii Procuraturii Anticorupție au făcut prelegeri despre practicile de anchetare, metodele de cercetare a infracțiunilor de corupție; cât și cursuri de perfecționare pentru 20 procurori privind, printre altele, metodele specifice de anchetare a cazurilor de corupție.

46. GRECO a luat act de informațiile prezentate de autoritățile din Moldova și conchide că recomandarea x a fost pusă în aplicare într-un mod satisfăcător.

Recomandarea xi

47. *GRECO recomandă de a aloca mijloacele financiare și tehnice necesare în activitatea Direcției operaționale a Departamentului Vamal și de a asigura agenților o pregătire inițială și continuă în materie de reglementare și de deontologie.*

48. Autoritățile din Moldova au indicat, că prin ordinul Directorului General al Serviciului Vamal a fost adoptat la 11 aprilie 2005 Codul de etică al vameșului, care este afișat în toate birourile de vamă și este deci accesibil populației.

49. GRECO a luat act de informațiile prezentate de autoritățile din Moldova și consideră că aceste măsuri nu sunt conforme îngrijorărilor exprimate în Recomandarea xi privind alocarea mijloacelor financiare și tehnice Direcției de administrare a vămilor și pregătirii vameșilor.

50. GRECO conchide că recomandarea xi n-a fost pusă în aplicare.

Recomandarea xii

51. GRECO recomandă pe deoparte ca agenții inspecției să fie sensibilizați asupra fenomenului și pericolului corupției, cât și despre rolul lor în lupta contra acestei infracțiuni și pe de altă parte de a lua măsuri concrete pentru ca direcția de control intern să efectueze inspecții mai stricte asupra activităților agenților Inspectoratului Fiscal.

52. Autoritățile din Moldova au declarat că pe parcursul anilor 2003-2004 aproape 650 de agenți ai serviciului fiscal au fost pregătiți în cadrul unor seminare cu genericul „Fenomenul corupției: rolul serviciilor fiscale în prevenirea și combaterea corupției”. La 4 iulie 2004 a fost adoptat codul de etică al agenților fiscalului și au fost organizate în toate subdiviziunile Inspectoratului Fiscal al mun. Chișinău seminare de studiere a acestuia. La 9 septembrie 2004 Ministrul Finanțelor a emis un ordin, care prevede rotația inspectorilor fiscalului în municipiul Chișinău ca o măsură ce are drept scop limitarea riscurilor de corupție; prin Ordinul 176 din 29.09.04 al Șefului Inspectoratului Fiscal de Stat au fost obligați șefii de toate nivelele din Serviciul Fiscal de a asigura comportamentul adecvat al agenților din serviciile respective, reacționând prompt la orice suspiciuni de abuz de serviciu sau depășire a atribuțiilor. Apoi un „telefon de încredere” a fost instalat (care permite cetățenilor de a informa în mod anonim despre cazurile de abuz de serviciu sau actele de corupție ale inspectorilor fiscali) în Direcția Securitate Internă a Inspectoratului Fiscal. Informația referitoare la posibilitatea de a denunța eventuale acte ilegale ale inspectorilor fiscali a fost afișată în toate birourile fiscalului și a fost difuzată într-un spot publicitar la mai multe canale de televiziune (PTOTV, NIT, ORT v Moldova, EUROTV), cât și la radio. În 2004 Direcția de Securitate Internă a dus 32 anchete de serviciu, în urma cărora 30 agenți au fost sancționați disciplinar și 11 inspectori au fost concediați din Serviciul fiscal.

53. GRECO a luat act de informațiile prezentate de autoritățile din Moldova și conchide că recomandarea xii a fost pusă în aplicare într-un mod satisfăcător.

Recomandarea xiii

54. GRECO recomandă de a mări mijloacele financiare necesare serviciilor abilitate de punerea în acțiune a programelor de protecție a martorilor și altor colaborări de justiție pentru ca legea să fie real aplicată.

55. Autoritățile din Moldova au indicat că organele competente pentru a asigura protecția persoanelor în cauză sunt Ministerul Afacerilor Interne și Centrul de Combatere a Crimelor Economice și Corupției în cadrul dosarelor atribuite competenței lor. În acest context unități specializate au fost create prin hotărâre de guvern. Procuratura supraveghează aplicarea legii în procedura de protecție. În cadrul Ministerului Afacerilor Interne această sarcină este asigurată de Serviciul de Protecție de Stat a participanților la procedura penală a Departamentului Serviciului Operativ. El are în structura sa 3 subdiviziuni specializate („Centru”, „Nord”, „Sud”), și un personal de 10 ofițeri și 15 subofițeri. Ministerul Afacerilor Interne a elaborat proiectul Instrucțiunii privind aplicarea măsurilor protecției de stat în privința părții vătămate, a martorilor și altor persoane care acordă ajutor în procesul penal și l-a prezentat organelor interesate spre avizare.
56. Autoritățile din Moldova au indicat la fel, că în an. 2004 în baza a 45 ordonanțe de aplicare a măsurilor de protecție 26 persoane au fost luate sub protecție. În anul 2005 au fost aplicate măsuri de protecție în privința a 37 persoane.
57. GRECO a luat act de informațiile prezentate de autoritățile din Moldova și conchide că recomandarea xiii a fost pusă în aplicare într-un mod satisfăcător.

Recomandarea xiv.

58. *GRECO recomandă deputaților în Parlament și în special membrilor Comisiei juridice, pentru numiri și imunități, elaborarea unor linii directorii ce ar cuprinde criteriile de aplicare la examinarea cererilor de ridicare a imunității parlamentare.*
59. Autoritățile din Moldova au dat explicații referitoare la procedura de ridicare a imunității stabilită prin Legea nr. 39 din 7 aprilie 1994. Demersul de ridicare a imunității unui deputat pentru comiterea unei infracțiuni cu scopul arestului preventiv sau pentru efectuarea percheziției este adresat Președintelui Parlamentului de către Procurorul General. Acesta trebuie să informeze Parlamentul în cel mult 7 zile și să-l transmită Comisiei Juridice, pentru Numiri și Imunități. Membrii acestei comisii (în număr de 11) examinează cererea și iau o decizie prin vot secret în cel mult 15 zile. Ei au dreptul de a solicita Procurorului General orice informație asupra cazului. Raportul Comisiei este prezentat la ședința în plen a Parlamentului care ia, la rîndul său, o decizie prin vot secret. În acest context, ținând cont de rolul primordial al Procurorului General în pregătirea

demersului pentru ridicarea imunității, acesta e emis la 27 iunie 2005 ordinul nr. 189/19, adresat tuturor procurorilor privind modalitatea de pregătirea a demersurilor de ridicare a imunității deputaților, în care au fost incluse linii directorii, indicații privind justificarea și prezentarea elementelor de probă asupra necesității de a ridica imunitatea parlamentarului.

60. GRECO a luat act de clarificările furnizate de autoritățile din Moldova și conchide că recomandarea xiv a fost tratată într-un mod satisfăcător.

61. III. CONCLUZII

62. **În temeiul celor expuse mai sus, GRECO conchide că Moldova a pus în aplicare într-un mod satisfăcător sau a tratat într-un mod satisfăcător marea majoritate a recomandărilor conținute în Raportul de Evaluare la primul ciclu.** Recomandările ii, iii, vi, x, xii și xiii au fost puse în aplicare într-un mod satisfăcător. Recomandările iv, vii, ix, xiv au fost tratate în mod satisfăcător. Recomandările i, v, viii au fost puse parțial în aplicare și recomandarea xi n-a fost pusă în aplicare.

63. GRECO invită șeful delegației Moldovei de a prezenta informații suplimentare despre implementarea recomandărilor i, v, viii și xi către 31 iulie 2007 cel târziu.